

زکات فطره

زکات در اسلام بر دو گونه است : ۱- زکات مال ۲- زکات بدن

۱- زکات مال به صورت کلی به ۹ چیز تعلق می گیرد : گندم ، جو ، خرما ، کشمش ، طلا

، نقره ، شتر ، گاو و گوسفند . (برخی موارد دیگر نیز برای وجوب یا استحباب زکات

ذکر شده است .)

۲- زکات بدن که « زکات فطره » نامیده شده است و مربوط به ماه مبارک رمضان است ؛

و از آن رو به زکات فطره ، فطره گفته شده است ، که مقارن با عید فطر پرداخت می

شود و همچنین « فطرت » به معنای « خلقت » است ، و چون زکات فطره ، مربوط به

بدن انسان است ، به آن فطره گفته شده است .

فضیلت و اهمیت پرداخت زکاء فطره

زکات فطره ، دارای اهمیت فراوانی است و بر پرداخت آن تاکید شده تا آنجا که یکی از

واجبات شرعی شمرده شده است و آثار مهمی از قبیل قبولی روزه و محافظت بر سلامتی و

عافیت ، برای آن ذکر شده است . از امام صادق علیه السلام نقل شده که فرمودند : هر کس که

روزه اش را به کلام صالح و عمل صالح ختم کند ، خداوند روزه اش را مورد قبول قرار

می دهد؛ سؤال شد که یا بن رسول الله، قول صالح و عمل صالح چیست؟ فرمود: قول صالح، شهادت لا اله الا الله و عمل صالح، پرداخت زکات فطره است.

زکات فطره بر چه کسی واجب است؟

۱- کسی که موقع غروب شب عید فطر، بالغ و عاقل است و فقیر نیست و نان خور کسی محسوب نمی شود، باید فطریهء خود و افرادی که نان خور او محسوب می شوند را پردازد؛ و فرق نمی کند خود او و آن افراد روزه گرفته باشند یا نه.

تذکر:

الف - « منظور از فقیر کسی است که مخارج سال خود و افراد تحت تکفلش را ندارد و اگر کسب یا درآمدی دارد، برای امرار معاش وی کافی نمی باشد.

ب- منظور از « نان خور » کسی است که در شب عید فطر از غذا و مال دیگری تغذیه می کند به گونه ای که عرفاً نان خور او محسوب شود. »

۲- شخص بالغی که فقیر نیست و نان خور دیگری محسوب نمی شود، فطریه اش بر خودش واجب است، چه زن و چه مرد؛ و کسی که بالغ نیست یا نان خور دیگری محسوب می شود، فطریهء او بر کسی است که غذای او را تأمین می کند.

۳- اگر فطریه کسی بر عهده شخص دیگری باشد (مانند فطریه زن و فرزند که به عهده مرد خانه در صورتی که نان آور خانه باشد) ، باید آن شخص پرداخت کند و اگر پرداخت نکند بر خود این فرد چیزی واجب نیست ؛ هر چند بهتر است که در این صورت خود او پرداخت نماید .

۴- انسان باید فطریه نان خورهای خود را هر چند در شهر دیگری باشند ، کوچک باشند یا بزرگ ، واجب النفقہ وی باشند یا نباشند ، را بپردازد .

۵- زنی که نزد شوهرش نیست ، اگر نان خور شوهرش محسوب می شود ، فطریه اش بر شوهرش می باشد ؛ و در غیر اینصورت ، اگر نان خور دیگری است ، فطریه اش بر آن شخص است و گرنه اگر خودش غنی است ، باید فطریه خودش را بپردازد ؛ و همچنین است حکم فرزندان که نزد والدین نیستند .

فطریه مهمان

۱- میهمانی که بعد از غروب آفتاب شب عید فطر برای صرف افطاری به منزل کسی وارد می شود ، پرداخت فطریه اش بر صاحبخانه واجب نیست .

۲- میهمانی که قبل از غروب آفتاب شب عید فطر به منزل کسی می آید ، اگر قصد دارد که مدتی نزد میزبان بماند ، فطریه اش بر میزبان است ؛ همچنین اگر فقط برای صرف

افطاری وارد شده باشد ، بر اساس نظر برخی مراجع فطریه اش بر صاحبخانه است . (در

این مسئله هر کس باید به نظر مرجع خویش رجوع کند)

مقدار و جنس زکات فطره

۱- مقدار زکات فطره ، یک « صاع » - (حدود ۳ کیلوگرم) - از غذای معمول و رایج هر محل ، می باشد . در حال حاضر معمول غذاهای متعارف در بسیاری از شهرها و بلاد ، عبارت است از گندم و برنج .

۲- مقدار ذکر شده حداقل مقدار واجب است و هر شخصی بخواهد می تواند به هر اندازه ای خواست بیش از آن مقدار پرداخت نماید .

۳- همچنان که پرداخت اجناس ذکر شده کافی است ، پرداخت مبلغ آن نیز کفایت می کند .

۴- **در حال حاضر ، مبلغ فطریه بر اساس اعلام مرکز اسلامی هامبورگ ۷ یورو می باشد .**

مصرف زکات فطره

۱- مصرف زکات فطره ، همان مصارف هشتگانه زکات است ، ولی با توجه به تاکید و نظر

مراجع ، هر کسی فطریه اش را برای فقرای مومن محل خود صرف نماید .

۲- فقیری که سید است ، نمی تواند از غیر سید ، زکات فطره بگیرد ؛ ولی سید می تواند ، زکات

فطره اش را به فقیر غیر سید پرداخت نماید .

۳- میزان در مسأله قبل کسی است که پرداخت زکات فطره بر او واجب است ؛ پس کسی که خودش سید نیست ولی پرداخت فطره سید بر او واجب شده (مانند شوهر غیر سیدی که همسر او سید باشد) ، نمی تواند آن فطره را به سید پرداخت نماید .

زمان پرداخت زکات فطره

۱- بر اساس نظر تمامی مراجع ، پرداخت زکات فطره ، در شب عید فطر تا قبل از نماز عید ، برای کسانی که نماز عید می خوانند و تا ظهر روز عید ، برای کسانی که نماز عید نمی خوانند ، کفایت می کند ؛ پس :

• افرادی که نماز عید فطر می خوانند ، باید تا قبل از نماز ، زکات را بپردازند یا کنار بگذارند .

• و افرادی که به هر دلیل نماز عید نمی خوانند ، تا ظهر روز عید ، باید زکات را پرداخته ، یا کنار گذاشته باشند .

۲- همچنان که در مسأله قبل بیان شد ، کنار گذاشتن زکات فطره جایز است ؛ اما هر گونه تصرف و تبدیل آن پول جایز نیست .

۳- اگر کسی تا ظهر روز عید فطر فطره را نپردازد و کنار هم نگذارد ، بعد از آن بدون نیت ادا یا قضا ، آن را به احتیاط اکید ، پرداخت نماید .